

Πορεία σύνεσης αλλά και θέλησης

Για μισό αιώνα απουσιάζει από τη χώρα μας η ομαλότητα και εκείνο που κυριαρχεί είναι η διακοινοτική αντιπαράθεση - και σύγκρουση κατά καιρούς - , η αλληλουπονόμευση και η έλλειψη αλληλοκατανόησης, αλληλοσεβασμού, αλληλοαποδοχής και αλληλοπάθειας. Από τα γεννοφάσκια μας βιώσαμε αρκετοί από μας την αντιπαλότητα δυο εθνικισμών και η ζωή μας υπήρξε ποιοτικά υποδεέστερη απότι θα μπορούσε να είναι, αν δεν υπήρχε το άλυτο Κυπριακό Πρόβλημα.

Στο διάστημα των πενήντα χρόνων παρουσιάστηκαν αρκετά σχέδια λύσης, ξεκινώντας από τις προτάσεις Harding, την Έκθεση Γκάλο Πλάζα, το σχέδιο Güneş και αρκετά άλλα, για να φτάσουμε σήμερα στο Σχέδιο Ανάν.

Άποψη μας είναι ότι, αν αντικρύσει κανείς τα διάφορα σχέδια ή προτάσεις ιστορικά, δεν θα είναι δύσκολο να συνειδητοποιήσει μια κατιούσα. Είναι ακόμα η άποψη μας ότι η ΕΚ/ή πλευρά ζητούσε πάντα κάτι περισσότερο απότι της προσφερόταν τη δεδομένη στιγμή. Έτσι, που σε συνδυασμό με τα διχωτομικά οράματα του κ. Denktas , καμιά από τις διάφορες προτάσεις δεν έγινε ποτέ αποδεκτή, για να φτάσουμε σήμερα στην ανορθόδοξη ομολογουμένως επιδιαιτησία Ανάν, που εδράζεται ωστόσο στη συνειδητοποίηση από μέρους της διεθνούς κοινότητας ότι οι δυο πλευρές των Κυπρίων δεν θα μπορούσαν να τα βρουν μεταξύ τους.

Δεν είναι το Σχέδιο Ανάν το ιδεώδες για τις δυο κοινότητες και ακόμα λιγότερο μπορεί να ικανοποιεί τα ατομικά οράματα, βλέψεις ή συμφέροντα του καθενός μας. Είναι το αποτέλεσμα ενός συμβιβασμού που προέκυψε από τις διαπραγματεύσεις που άρχισαν στη Λευκωσία το '68 για να καταλήξουν στο Bürgenstock το 2004. Εμπεριέχει θετικά στοιχεία για τους Κυπρίους αλλά και αρνητικά, που συν τοις άλλοις διαμόρφωσε η πάροδος του χρόνου και θα ήταν ουτοπία να πιστεύουμε ότι θα μπορούσαμε να επανέλθουμε στο status quo πριν το '74.

Ανάμεσα στα θετικά θα μπορούσε να αναφέρει κανείς το Κοινό Κράτος, τη μια διεθνή ιθαγένεια, την απουσία μονίμων αποκλίσεων από το *acquis*, τη βελτίωση της λειτουργικότητας σε σχέση με το αρχικό σχέδιο, την αποκατάσταση του μεγαλύτερου μέρους των προσφύγων, τη δραστική μείωση των τουρκικών στρατευμάτων. Ανάμεσα στα αρνητικά θα μπορούσαν να αναφερθούν όλα τα διαχωριστικά στοιχεία. Ακόμα η παραμονή μεγάλου αριθμού εποίκων, που είναι περισσότερο ανεπιθύμητοι για τους ίδιους τους Τκ/ους - η λιγότερο ανοικτή διζωνικότητα που θα παρεμβάλλει εμπόδια στην επικοινωνία και θα τείνει να δαιωνίσει την εξάρτηση των ΤΚ/ων από τη Τουρκία, τα πολλά χρόνια των μη μονίμων αποκλίσεων από το *acquis*, η για πολλά χρόνια παραμονή σχετικά μεγάλου αριθμού τουρκικών στρατευμάτων. Ιδωμένο μέσα από το πρίσμα της Ευρώπης, άποψή μας είναι ότι το τελευταίο ούτε το αίσθημα ανασφάλειας θα αυξήσει στην ΕΚ/ή πλευρά, ούτε το αίσθημα ασφάλειας στη Τ/κή. Και τούτο γιατί τα επεμβατικά δικαιώματα της Τουρκίας, που

διατηρούνται δυστυχώς, δεν θα μπορούν να ασκηθούν σε περιπτώσεις που αφορούν στο κοινό ποινικό δίκαιο, αλλά μόνο στη περίπτωση ανατροπής της συνταγματικής τάξεως, όπως συνέβει το '74, Εκείνο όμως που φοβούμαστε ότι συνεπάγεται η παραμονή του Τουρκικού στρατού στο τ/κό συνιστόν κράτος, είναι την αρνητική επίδραση στη καθημερινή ζωή των Τ/Κων.

Κοντά στα ομολογουμένως αρνητικά στοιχεία του Σχεδίου, που καθόλου δεν φαντάζει δίκαιο για τους Κυπρίους στο σύνολό τους, θα πρέπει να συνειδητοποιηθεί ότι το Σχέδιο δίνει τέλος στη de facto διχοτόμηση, αναιρώντας πολλά από τα επακόλουθα της (χωρίς λύση κανένας πρόσφυγας δεν επιστρέφει, κανένας δεν ανακτά τη περιουσία του, παρεμποδίζεται η επικοινωνία, αυξάνεται δυνητικά ο αριθμός των εποίκων, παραμένει ανέπαφος ο κατοχικός στρατός συνεχίζουν οι αχρείαστοι και πολυδάπανοι εξοπλισμοί, συνεχίζεται ο εκτουρκισμός των κατεχομένων). Ο ισχυρισμός ότι με το σχέδιο εισάγεται η de jure διχοτόμηση δεν ευσταθεί, γιατί παρά τους περιορισμούς θα υπάρχει το κοινό κράτος, θα υπάρχει ελευθερία κίνησης, επικοινωνία, συγχρωτισμός. Όσο για την οικονομία, καμιά διάταξη του σχεδίου δε μπορεί να την κρατήσει στη πράξη διαχωρισμένη και ο ρόλος της αναμένεται να είναι καταλυτικός.

Αρκετούς και από τις δυο πλευρές των οδοφραγμάτων διακατέχει ο φόβος της αλλαγής. Είναι κατανοητό αυτό, αφού 30 χρόνια διαχωρισμού ήταν αρκετά για να διαμορφώσουν ένα νέο τρόπο ζωής και νέες ισορροπίες. Ωστόσο η οποιαδήποτε λύση συνεπάγεται την αλλαγή και δεν θα ήταν λογικό να υποθέσουμε ότι δεν επιζητούμε τη λύση για να μη εκτεθούμε στη κάποια ανασφάλεια της αλλαγής. Κανένας δεν μπορεί να αντικρύσει το μέλλον με βεβαιότητα, ακόμα και κάτω από ομαλές συνθήκες. Μπορεί ωστόσο να το αντικρύσει με αισιοδοξία και ελπίδα, πιο πολύ μετά την συμπεριφορά που επεδείχθει από μέρος του λαού, αφότου άνοιξαν πριν ένα χρόνο τα οδοφράγματα. Καμιά απολύτως λύση δεν μπορεί να είναι απαλλαγμένη από την αβεβαιότητα της αλλαγής ούτε από κάποια λελογισμένα ρίσκα. Για την ώρα θα πρέπει οι δυο κοινότητες να αρκεστούμε μ'αυτά που αυτή τη στιγμή μας προσφέρονται, αποφεύγοντας για πρώτη φορά την αντιπαραγωγική τακτική, να θέλουμε κάτι παραπάνω και να ανασκουμπηθούμε κάνοντας ένα νέο ξεκίνημα. Μέσα από δυσκολίες και εμπόδια που ενδεχομένως θα συναντήσουμε αλλά με καλή προαίρεση αυτή τη φορά, την ωριμότητα που αποκτήσαμε στις δεκαετίες που πέρασαν και προπάντων αποστασιοποιημένα από τους διαμετρικά αντίθετους στόχους και τα οράματα του παρελθόντος. Να δημιουργήσουμε μια «ιστορία του μέλλοντος» όπως ανέφερε κάποτε ο Shimon Peres και όχι να συνεχίσουμε να είμαστε αιχμάλωτοι ενός τραυματικού παρελθόντος. Να μη κάνουμε απλή παρέκταση του παρελθόντος μέσα στο μέλλον, αντικρίζοντας τα πράγματα στατικά αλλά ενόσω θα κτίζεται η αμοιβαία εμπιστοσύνη να αφεθούμε να αντικρύσουμε το μέλλον στη δυναμική του, εξελικτικά.

Δεν θα πρέπει το Σχέδιο Ανάν να αντικρύζεται υπό το πρίσμα των υφισταμένων διαχωριστικών του στοιχείων και μόνο ή τη σκιά της Τουρκίας. Θα πρέπει η λύση να ιδωθεί μέσα από το πλαίσιο της Ε.Ε., στην οποία προσβλέπει η Τουρκία για την ευρωπαϊκή της πορεία. Μια ΕΕ που έχει τάξει σκοπό της, την αποτροπή της αντιπαράθεσης και των συγκρούσεων, τη συναίνεση, τη πολυπολιτισμικότητα και τον αντιρατσισμό.

Δεν είναι δυνατόν να διαφεύγει ότι το επι θύραις σύνταγμα της ΕΕ, οι νόμοι, οι αποφάσεις και οι ντιρεκτίβες της θα είναι υπεράνω των οποιωνδήποτε δικών μας, έτσι που αρκετά από τα μειονεκτήματα που παρουσιάζει η λύση να ελαχιστοποιούνται ή να μη μπορούν να εκδηλωθούν. Θα είμαστε οι Κύπριοι αυτοδιοικούμενοι όσον αφορά τη καθημερινότητα αλλά για τα περισσότερα σοβαρά πράγματα την ευθύνη και καθοδήγηση θα έχουν οι Βρυξέλλες και δεν αναμένεται ότι θα γίνονται ανεκτές πολλές από τις συμπεριφορές και πρακτικές τους παρελθόντος.

Θα πρέπει ακόμα να μη παροράται ότι , η ενταξιακή μας πορεία τα τελευταία χρόνια ήταν σαφώς συνδεδεμένη με τη λύση του Κυπριακού. Και δεν έχουμε στη πράξη τη πολυτέλεια να επιλέξουμε ένα και να αφήσουμε για ευθετώτερο χρόνο το άλλο. Κάπου άλλωστε έχουμε κουράσει τη διεθνή κοινότητα με το Κυπριακό, συμπεριλαμβανομένης και της ίδιας της ΕΕ, που δεν χάνει ευκαιρία το τελευταίο καιρό με δηλώσεις των αξιωματούχων της να μας το δείχνει. Αν έτσι έχουν τα πράγματα, δεδομένης της δικής μας αδυναμίας vis-à-vis της Τουρκίας, τι θα μπορούσαμε να περιμένουμε από τη διεθνή κοινότητα στη περίπτωση απόρριψης της λύσης μέσω του Σχεδίου Ανάν;

Είναι η άποψή μας ότι θα πρέπει να αντικρύσουμε το μέλλον μέσα από το όραμα της κοινής πατρίδας και μιας νέας ανασυγκροτημένης κυπριακής κοινωνίας. Ένα κοινό όραμα, που σε αντίθεση με το παρελθόν όπου απουσίαζε παντελώς, θα κάνει να ξεπεραστούν σιγά-σιγά οι δυσκολίες και μέσα από την έννοια του Κύπριου Ομοσπονδιακού Πολίτη θα επιτρέψει το κτίσιμο της χώρας μας, αφήνοντας την ίδια τη ζωή να αναιρέσει τη μια μετά την άλλη τις προκαταλήψεις, διασκεδάζοντας ταυτόχρονα, τις φοβίες και τις ανασφάλειες. Να θεωρήσουμε τα τρωτά του Σχεδίου Ανάν σαν μια πρόκληση και να τα αντιμετωπίσουμε με σύνεση και διορατικότητα, κάμνοντας καθημερινό μας βίωμα την επαναπροσέγγιση.

Η 24^η του Απρίλη είναι σημαντική για τις δυο κοινότητες, γιατί μπορεί να αποτελέσει μια νέα ελπιδοφόρα αφετηρία για το κοινό μας μέλλον. Γι αυτό και θα πρέπει στο δημοψήφισμα να πούμε ΝΑΙ.

ΝΕΟΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
08 Απριλίου 2004